



ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Turkové a soudců JUDr. Petra Průchy a JUDr. Jaroslava Vlašína v právní věci žalobkyně: **D. M.**, zast. JUDr. Miloslavem Havlenou, advokátem, se sídlem v Blatné, J. P. Koubka 81, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, Praha 5, Křížová 25, o návrhu na obnovu řízení, o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 12. 5. 2004, č. j. 2 Cad 68/2004 – 9,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Odměna zástupci stěžovatele, advokátu JUDr. Miloslavu Havlenovi, se sídlem v Blatné, J. P. Koubka 81, **s e p ř i z n á v á** v částce 2150 Kč a bude mu vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30-ti dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobkyně se podáním ze dne 30. 4. 2004, které došlo Krajskému soudu v Českých Budějovicích dne 10. 5. 2004, domáhala obnovy řízení ve věci vedené u Krajského soudu v Českých Budějovicích pod sp. zn. 2 Ca 228/2001. Poukazovala na to, že v této věci byla rozsudkem Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 17. 3. 2003, č. j. 2 Ca 228/2001 – 184 zamítnuta její žaloba proti rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 7. 5. 2001, jímž jí byl odňat částečný invalidní důchod. Uvedený rozsudek nabyl právní moci dne 15. 4. 2003. Dne 24. 7. 2003 požádala o posouzení zdravotního stavu pro účely dávek státní sociální podpory. Ze záznamu o jednání ze dne 5. 8. 2003 vyplynulo, že pokles schopnosti soustavné výdělečné činnosti činil 60 %. Na základě této skutečnosti požádala o invalidní důchod a v posudku ze dne 20. 8. 2003 konstatoval posudkový lékař, že

pokles její schopnosti soustavné výdělečné činnosti činil nejméně 33 %. Rozhodnutím České správy sociálního zabezpečení II. ze dne 19. 9. 2003 jí byl přiznán částečný invalidní důchod od 30. 4. 2003. Posudek ze dne 17. 3. 2004, který připojila k žádosti o obnovu řízení, potvrzuje rovněž podle jejího názoru, že byla v době, kdy jí byl částečný invalidní důchod zamítnut (zřejmě odňat) částečně invalidní. Dovožovala, že výše uvedené skutečnosti a důkazy nemohla použít bez své viny v původním řízení, přičemž tyto mohly pro ni přivodit příznivější rozhodnutí. Konstatovala, že k odnětí částečného invalidního důchodu došlo především „zásluhou“ tehdejšího posudkového lékaře Okresní správy sociálního zabezpečení ve Strakonici. Poukazovala dále na to, že žádost na obnovu řízení podává při dodržení subjektivní i objektivní lhůty. Navrhovala, aby jí byla povolena obnova řízení vedeného u Krajského soudu v Českých Budějovicích pod sp. zn. 2 Ca 228/2001 a aby soud po projednání věci vydal rozsudek, jímž rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 7. 5. 2001, zrušuje a věc jí vrátil k dalšímu řízení. Jak již bylo výše uvedeno, k návrhu připojila posudek Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí v Českých Budějovicích ze dne 17. 3. 2004.

Krajský soud v Českých Budějovicích usnesením ze dne 12. 5. 2004, č. j. 2 Cad 68/2004 – 9 návrh na obnovu řízení odmítl a rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. V odůvodnění usnesení uvedl, že ze spisu 2 Ca 228/2001 zjistil, že ve věci žaloby žalobkyně podané proti rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 7. 5. 2001 byl vydán rozsudek ze dne 17. 3. 2003, č. j. 2 Ca 228/2001 – 184, kterým krajský soud žalobu, kterou se žalobkyně domáhala zrušení uvedeného rozhodnutí, v plném rozsahu zamítl. V řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud usnesením ze dne 22. 7. 2003, č. j. 4 Ads 36/2003 – 206 kasační stížnost žalobkyně jako opožděnou odmítl. Krajský soud konstatoval, že se návrhem na obnovu řízení zabýval ve smyslu § 111 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen s. ř. s.) a dospěl k závěru, že návrh nelze věcně projednat a musí být odmítnut. Poukazoval na ustanovení § 114 odst. 1 s. ř. s., podle něhož je obnova řízení přípustná jen proti rozsudku vydanému v řízení o ochraně před zásahem správního orgánu a ve věcech politických stran a hnutí. Dále poukázal na ustanovení § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s., podle něhož soud usnesením odmítne návrh, jestliže je podle soudního řádu správního nepřipustný. Ze všech těchto důvodů postupoval tak, že návrh žalobkyně podle ustanovení § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s. odmítl.

Proti tomuto usnesení podala včas kasační stížnost žalobkyně (dále jen stěžovatelka) s tím, že zároveň požádala o ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti.

Krajský soud v Českých Budějovicích usnesením ze dne 22. 6. 2004, č. j. 2 Cad 68/2004 – 21 ustanovil pro řízení o kasační stížnosti žalobkyni zástupce – JUDr. Miloslava Havlenu, advokáta, se sídlem v Blatné, J. P. Koubka 81.

V doplnění kasační stížnosti stěžovatelka uvedla, že důvodem návrhu na obnovu řízení jsou nové skutečnosti, které bez své viny nemohla uplatnit v původním řízení a které uvedla podrobně v návrhu. Konstatovala, že již sama skutečnost, že byla posudkem lékaře ze dne 20. 8. 2003 uznána částečně invalidní, tedy asi 5 měsíců po zamítavém rozsudku krajského soudu, je více než výmluvná. Uvedla dále, že si je vědoma toho, že kasační stížnost je přípustná pouze podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., tedy pro nezákonnost rozhodnutí o odmítnutí návrhu. Krajský soud vycházel při tomto odmítnutí z ustanovení § 114 odst. 1 s. ř. s. a dospěl k závěru, že návrh na obnovu řízení není v daném případě přípustný. Podle názoru stěžovatelky, byť se jednalo o řízení ve věci důchodového zabezpečení, je zřejmé, že v předcházejícím řízení před správním orgánem došlo z jeho strany k zásahu

do jejích práv, když zejména některá rozhodnutí OSSZ ve Strakonících byla výrazně ovlivněna negativním vztahem MUDr. M. k její osobě a některá jeho vyjádření v posudcích hraničí s urážkou její osoby. Ostatně právě po odchodu tohoto lékaře byla v srpnu roku 2003 bez problému uznána osobou částečně invalidní. Vyslovila názor, že z tohoto pohledu by měl být její návrh na obnovu řízení posuzován a soud by měl obnovu řízení povolit. Domnívala se, že krajský soud odmítl její návrh na obnovu řízení neoprávněně a navrhovala, aby Nejvyšší správní soud napadené usnesení zrušil jako nezákonné a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení.

Žalovaná ve svém vyjádření ke kasační stížnosti uvedla, že se zcela ztotožňuje s právním názorem Krajského soudu v Českých Budějovicích uvedeným v napadeném usnesení. Citovala ustanovení § 111 a § 114 odst. 1 s. ř. s. a konstatovala, že návrh na obnovu řízení, který stěžovatelka uplatnila u Krajského soudu v Českých Budějovicích, podmínky výše uvedených ustanovení nesplňoval. Konstatovala, že soud tedy rozhodl v souladu se zákonem. Navrhovala, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl jako nedůvodnou.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení krajského soudu v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. vázán rozsahem a důvody, které stěžovatelka uplatnila ve své kasační stížnosti. Neshledal přitom vady podle § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Z obsahu kasační stížnosti plyne, že se stěžovatelka dovolává důvodu uvedeného v ustanovení § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., podle něhož lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nezákonnosti rozhodnutí o odmítnutí návrhu nebo o zastavení řízení.

Stěžovatelka spatřuje nezákonnost napadeného usnesení v tom, že by se jednalo o řízení ve věci důchodového zabezpečení, došlo v předcházejícím řízení před správním orgánem z jeho strany k zásahu do jejích zpráv, kdy zejména některá rozhodnutí Okresní správy sociálního zabezpečení ve Strakonících, byla výrazně ovlivněna negativním vztahem MUDr. M. k její osobě a některá jeho vyjádření v posudcích hraničila s urážkou její osoby. Dovožovala, že návrh na obnovu řízení měl být posuzován z těchto hledisek a soud měl obnovu řízení povolit.

S výše uvedeným názorem nelze souhlasit.

Podle ustanovení § 114 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb. (soudní řád správní – s. ř. s.) účinného od 1. 1. 2003, je obnova řízení přípustná jen proti rozsudku vydanému v řízení a) o ochraně před zásahem správního orgánu, b) ve věcech politických stran a hnutí.

V posuzované věci se stěžovatelka dovolávala obnovy řízení ve věci vedené u Krajského soudu v Českých Budějovicích pod sp. zn. 2 Ca 228/2001. Z obsahu tohoto spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že předmětem přezkumného soudního řízení v této věci byl opravný prostředek stěžovatelky směřující proti rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 7. 5. 2001, jímž byl stěžovatelce odňat od 10. 7. 2001 částečný invalidní důchod s odůvodněním, že podle posudku lékaře Okresní správy sociálního zabezpečení ve Strakonících ze dne 22. 3. 2001 není částečně invalidní, neboť z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu poklesla její schopnost soustavné výdělečné činnosti o 15 %. Přezkumné soudní řízení skončilo rozsudkem Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 17. 3. 2003, č. j. 2 Ca 228/2001 – 184, jímž byla žaloba stěžovatelky zamítnuta a dále bylo rozhodnuto o tom, že žalovaná nemá právo na náhradu nákladů řízení. Rozsudek nabyt

právní moci dne 9. 4. 2003. Proti tomuto rozsudku podala stěžovatelka kasační stížnost, která byla usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 7. 2003, č. j. 4 Ads 36/2003 – 206 odmítnuta jako opožděně podaná.

Z citace ustanovení § 114 odst. 1 s. ř. s. vyplývá, že toto ustanovení omezuje možnost podat návrh na obnovu řízení jen na řízení a) o ochraně před zásahem správního orgánu a b) ve věcech politických stran, přičemž současně je v tomto zákoně upraveno v ustanovení § 82 řízení o ochraně před nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením správního orgánu.

Podle ustanovení § 82 s. ř. s., každý, kdo tvrdí, že byl přímo zkrácen na svých právech nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením (dále jen „zásah“) správního orgánu, který není rozhodnutím, a byl zaměřen přímo proti němu, nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo, může se žalobou u soudu domáhat ochrany proti němu, trvá-li takový zásah nebo jeho důsledky, anebo hrozí-li jeho opakování.

Definici zásahu zákon neobsahuje, zásah vymezuje velmi obecně a široce. Přesná definice ani není možná, protože pod pojem zásahu spadá velké množství faktických činností správních orgánů, ke kterým jsou různými zákony oprávněny. Jde o úkony neformální, pro které mohou a nemusí být stanovena pravidla, např. faktické pokyny (typicky v dopravě), bezprostřední zásahy (při ohrožení, při demonstraci, příkazy ke sjednání nápravy), zajišťovací úkony atd., tedy obecně úkony, které nejsou činěny formou rozhodnutí, ale přesto jsou závazné pro osoby, vůči nimž směřují, a ty jsou povinny na jejich základě něco konat, nějaké činnosti se zdržet, nebo nějaké jednání strpět, a to na základě jak písemného, tak i faktického (ústního či jinak vyjádřeného pokynu či příkazu). Kromě neformálnosti samotného zásahu je neformální i donucení v případě nerespektování pokynu či příkazu (když ovšem i donucení je zahrnuto pod legislativní zkratku „zásah“). Z výše uvedeného nutno dovodit, že rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení o odnětí částečného invalidního důchodu není možné považovat za nezákonný zásah, ale jde typicky o rozhodnutí správního orgánu, proti němuž lze podat žalobu ve smyslu § 4a zákona č. 150/2002 Sb. Byť uvedené rozhodnutí stěžovatelka mohla považovat za určitý zásah ve vztahu ke své osobě, není toto rozhodnutí „nezákonným zásahem ve smyslu § 82 s. ř. s.“, neboť dikce uvedeného ustanovení předpokládá, že zásah, pokyn nebo donucení správního orgánu není rozhodnutím.

Za této situace nutno dospět k závěru, že krajský soud postupoval správně, pokud řízení ve věci 2 Ca 228/2001 vedené u Krajského soudu v Českých Budějovicích, nepovažoval za řízení o ochraně před zásahem správního orgánu a dovodil, že podmínky pro obnovu řízení nejsou v posuzované věci splněny.

Nutno tedy uzavřít, že řízení o žalobě proti rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení o odnětí částečného invalidního důchodu není řízením o ochraně před zásahem správního orgánu, ale řízením o žalobě proti rozhodnutí vydanému v oblasti veřejné správy orgánem moci výkonné. Proti rozsudku krajského soudu vydanému v tomto řízení není obnova řízení podle § 114 odst. 1 s. ř. s. přípustná.

Nejvyšší správní soud tedy dospěl k závěru, že napadené usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích bylo vydáno v souladu se zákonem. Kasační stížnost proto za důvodnou nepovažuje, a proto ji podle ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

Pokud se stěžovatelka dovolávala toho, že některá rozhodnutí Okresní správy sociálního zabezpečení ve Strakoniciích byla výrazně ovlivněna negativním vztahem doktora Muchy k její osobě, je třeba uvést, že zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve spojení se zákonem č. 71/1967 Sb. (správní řád) obsahuje ustanovení o postupu, kdy se stanou lékaři příslušné Okresní správy sociálního zabezpečení podjatí. Podle ustanovení § 8 odst. 3 uvedeného zákona, stanou-li se lékaři příslušné Okresní správy sociálního zabezpečení nezpůsobilí jednat z důvodu podjatosti, pověří Česká správa sociálního zabezpečení posouzením zdravotního stavu a pracovní schopnosti občana jinou Okresní správu sociálního zabezpečení. V daném případě bylo tedy spíše na místě použít výše naznačený postup, než se dovolávat obnovy řízení, která ostatně ve věcech důchodového pojištění (zabezpečení) nebyla přípustná ani podle úpravy platné do 31. 12. 2002 (§ 250s o. s. ř. ve znění do 31. 12. 2002).

V posuzované věci Nejvyšší správní soud dodává, že podle ustanovení § 81 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb. řízení o změně poskytování nebo výše již přiznané dávky důchodového pojištění se zahajuje na základě písemné žádosti nebo z podnětu orgánu, který je příslušný k rozhodnutí o této změně, není-li stanoveno jinak. Dovolává-li se tedy stěžovatelka, že jí měl být částečný invalidní důchod ponechán, případně přiznán od dřívějšího data, než se tak stalo rozhodnutím České správy sociálního zabezpečení II. ze dne 19. 9. 2003, jímž jí byl přiznán částečný invalidní důchod od 30. 4. 2003, má možnost se takové změny dávky domáhat novou žádostí u příslušné Okresní správy sociálního zabezpečení.

O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle ustanovení § 60 odst. 1, 2 za použití § 120 s. ř. s. tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, neboť stěžovatelka s kasační stížností úspěch neměla a žalovanému právo na náhradu nákladů řízení ze zákona nenáleží (§ 60 odst. 1 a 2 s. ř. s.).

Odměna soudem ustanovenému zástupci JUDr. Miloslavu Havlenovi, byla přiznána ve výši 2150 Kč, a to za dva úkony právní služby po 1000 Kč [příprava a převzetí zastoupení a doplnění kasační stížnosti ze dne 8. 7. 2004 podle ustanovení § 7, § 9 odst. 3 písm. f), § 11 odst. 1 písm. b) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb.] a 150 Kč za režijní paušál (§ 13 odst. 3 citované vyhlášky). Celková částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu v Brně do 30-ti dnů od právní moci tohoto rozsudku.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 10. května 2005

JUDr. Marie Turková
předsedkyně senátu

